

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka stane Din 1.50
Celoletna naročnina Din 40.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: J. Natek
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslov. tiskarne (J. Kramarič)

Ljubljana, 23. novembra 1939

Leto VI — Številka 11

Boga nazaj na univerzo

»Nemogoče je obnoviti mir na svetu, ako v državno občestvo ne vrnemo Boga. Samo vera bo dala narodom možnost, da bodo našli ravnotežje na znotraj in osnovo, na kateri se bodo zblížali med seboj... Globoko smo razočarani nad praznino našega tiska v sedanjem času... Naši predniki so se žrtvovali pred 25 leti. Sedaj je treba vse začeti znova. Morda so se takrat zmotili glede vzrokov zla? V dobri veri so bili prepričani, da so bili vzroki političnega značaja. Sedaj po 25 letih smo spoznali, da so nraštvenega značaja... Čudimo se, da se to osnovno vprašanje, od katerega ni odvisno samo življenje naše domovine, marveč življenje vse naše omike, ne obravnava na prvih mestih časopisja.« Te krasne besede so pisali francoski častniki, podčastniki in vojaki francoskim dnevnikom! Francozi so morali priti spet znova v strelske järke, da so našli take besede!

Mi pa kličemo naši univerzi: Boga nazaj v znanost, študij, predavalnice, institute, na univerzo! Bilo je res prihranjeno stupidnosti in uživanjaželjnosti liberalnega, revolucionarnega svobodomiseltva, ki je pahnilo Boga iz prestola znanosti, da je vzgojo ločilo od znanstvenega dela in študija in da je raziskovala resnico brez Očeta luči in resnice.

Samo in prav od tega izhajajo vse zmotne zablode 19. in 20. stoletja, ki jih zavijajo v taka imena kot agnosticizem, skepticizem, idealizem, pozitivizem, empirizem, imanenti-idealizem, pozitivizem, empirizem, imanentizem, evolucionizem, avtonomizem; humanizem, reformizem, modernizem, nacionalizem, komunizem, totalitarizem itd. Univerz imamo v Evropi daleč nad sto, predavalnic, institutov, seminarjev, stolic, specializiranih strok nič koliko! Toda hkrati smo jedli od grenkih sadov revolucij in vojn, ki so jih izkotili vsi ti »izmi« prav na evropskih univerzah! Zabloda rasizma izvira neposredno iz nacionalizma, ta spet iz individualizma in liberalizma itd. Nobena človeška sila ne bo spravila več reda v Evropo, dokler ne bomo ponižno priznali svoje človeške zablode in se ne bomo uklonili Bogu luči in znanosti. Vse strahotne zablode državnega totalitarizma bodisi komunističnega bodisi nacističnega izvirajo iz človeške volje, ki je zablodila v strasti; to voljo pa more urediti edino le prav razsvetljen in

posvečen razum! Pred vsem nazaj k temelju vseh resnic, k razodeti resnici božji.

Dokler so evropski državniki vodili države po smernicah krščanstva, so civilizacija, omika, kultura res napredovale. Ko so državniki pod vplivom blodnih filozofskih nauk vrgli raz sebe »sladek jarem evangelija«, so zgubili zdravo pamet in umsko ravnovesje in odtod si sledijo politični, nacionalni, socialni neredi, ki so pahnili Evropo iz prestola voditeljice narodov in neizmerno zlo se je začelo razlirati nad krščanske narode.

Cerkev, ki je kot modra mati in učiteljica narodov družila intelektualno in moralno vzgojo, ima edina v sebi vse one moralne sile, ki so ustvarile krščansko evropsko kulturo in ponadnaravile snov tehniko in civilizacijo. V sebi ima prvine najvišje etike, politike in prave civilizacije: ki so edine gibalne sile pravega napredka! Bilo je prihranjeno temnim, podtalnim zlem silam renesanse, protestantizma in racionalizma, da so razdejale versko edinost Evrope in jo razklale v protestantsko in katoliško, da so razkrojile veliko krščansko občestvo v drobiž in kaos sovražnih si narodnosti, da so razluščile skupno nadnaravno moralno normo in tradicijo krščanstva brezštevilne blodne moralne norme (država, nacija, družba, ljudstvo, lastna dobrobit itd. so zdaj vrhovni kriteriji morale!) Vse to ni bil napredek, ampak razpad, ki vodi v nered, razkroj in zastoj.

Tu smo zdaj in sicer brez onega kompasa, ker so ga nam laži-preroki ukradli! Kateremu izmed teh lažnih prerokov, ki frfotajo okrog nas kot blodne vešče, naj sledimo!

Kar najbolj nujno potrebujemo, je dar znanosti, ki ga podeli Sv. Duh sam, in ki vodi človeka po pravi poti spoznavanja in raziskavanja!

Nazaj k tistemu Sv. Duhu, ki je oblikoval božjo ustanovo Cerkev na zemlji, edino in edinstveno moralno silo, ki bo svet rešila. Nazaj h Križanemu, ki je dejal o sebi, da je Pot in Resnica. Zato pa pričakujemo in želimo, da izkaže naša univerza Bogu pravo čast in pravo mesto in da slovesno ustoliči križ na naši univerzi kot simbol in poroštvo naše skupne kulture in boljše bodočnosti.

Pozna, a bridka izkušnja

Francija je šele v zadnjem trenutku spregledala, kakšne nevarnosti je za njen obstoj komunizem. Pozno, toda k sreči še ne prepozno, je francoski notranji minister izjavil, da morajo Francozi pomesti s to sramoto v svojem narodnem življenju.

Po vojni je komunizem skušal doseči oblast v različnih državah. Večinoma se mu to ni posrečilo in njih javno delovanje je bilo v marsikateri državi — tudi v Jugoslaviji — prepovedano. Prepovedano je bilo sicer njih javno delovanje, a s tem ni rečeno, da so komunisti te države zapustili ali pustili v nemar. Njih delovanje je postalo le podtalno, nezakonito, se skrivalo za raznimi organizacijami z nedolžnimi imeni, trajalo pa je dalje.

V nekaterih državah, pa je imel komunizem popolno svobodo. Tudi Francija je ena izmed tistih držav, ki je komunizmu na široko odprla vrata in mu še celo olajšala delovanje. Komunistično razdiralno delo se je sicer tudi v Franciji kmalu pokazalo, toda komunisti so znali s pomočjo framasonov, s svojo demagogijo in dnevnimi gesli preslepiti francoski narod, da ni verjel onim, ki so ga nenehoma opozarjali na njegovo nevarno rano. Njih delovanje je koncem koncev že tako omrežilo Francijo, da je postala že orodje v rokah Kominterne, kar se je zlasti pokazalo v španski državljanski vojni. Prav tako je kominterne z lahkoto oživotvorila svoj diktat, da je treba povsod ustvariti ljudsko fronto, v Franciji. Doba vlade ljudske fronte v Franciji nam je dobro znana, prav tako poznamo tudi njene »blagodejne« učinke, ki so Francijo popolnoma razkrojili.

Toda kljub vsem temu francoski narod še ni spregledal. Na vlado je sicer prišel Daladier, ki komunistom ni preveč zaupal in ki je zadal smrtni udarec tisti ljudski fronti, ki jo je sam pomagal ustanavljati. Nastopil je sicer nov režim, ki je skušal popraviti to, kar so prejšnji ljudskofrontaški režimi zagrešili. Vendar je tudi ta novi režim pustil komunistom svobodno delovanje. Ni jim še bilo zadosti, da je ljudskofrontaški režim, popolnoma ohromil francosko narodno in gospodarsko življenje, da bi spregledal. Mral je priti še nov, vse hujši udarec, kakor so bili dosedanji. V trenutku, ko je bila Francija v najtežavnejšem položaju, so francoski komunisti poslali brzojavne čestitke Stalinu k sklenitvi zloglasnega rjavo-rdečega pakta in s tem na ukaz Moskve, s katero ima Francija še danes vojaško po-

godbo o medsebojni pomoči, skočili v hrbet Franciji, ko je šla v vojno za slovansko Poljsko.

Prvič v zgodovini, bi rekel, ne gredo Francozi v boj edini, ker so se komunisti postavili v službo največjega sovražnika francoskega naroda in domovine. To je bilo za Francoze tisto veliko razočaranje, ki jim je odprlo oči, da danes vsi vidijo zločinsko razdiralno delo komunistov. Upamo pa, da tega spoznanja ne bodo več pozabili. Odločen boj, ki ga vodi francoska vlada proti komunistom, nam je zato poroštvo.

* * *

Toda ta bridka izkušnja, ki jo je Francija morala pretrpeti, velja tudi nam. Zavedati se moramo, da je pri nas podtalno delovanje komunistov najbrž večje kot drugod, teren, zlasti v južnih krajih, več kot ugoden za njih delovanje, da je Balkan še posebna skrb Kominterne. Zavedati se moramo, da je tudi naša komunistična stranka popolnoma odvisna od Moskve in da bo vedno in v vsaki priliki sledila diktatu Kominterne, ki bo tudi pri nas v kakem težavnem trenutku, v katerem bi se Jugoslavija nahajala, skušala doseči le eno-komunistično revolucijo. Mirno bodo šli pri tem tudi naši komunisti preko koristi Jugoslavije. Zato pa zahtevajo življenjske koristi naše skupne države Jugoslavije, da se vsi državljani združijo v močno armado v borbi proti razdiralnemu delu komunistov. Če so komunisti svoje razdiralno delovanje zaradi njim ugodnega političnega položaja podesetorili, moramo mi vsi svoje napore, da uničimo to največjo laž dvajsetega stoletja najmanj postoteriti; ker to ne zahteva morda naša korist, ampak korist naše skupne države Jugoslavije, v kateri vidimo mi zemsko zagotovilo našega narodnega obstanka in svobodnega razvoja. Zato odklanjamo vsako širokosrčnost v tem pogledu, ki jo nekateri tako zagovarjajo, odklanjamo vsako sodelovanje, zlasti pa v narodno obrambnem delu, ki ga nekateri tako žele. Nočemo namreč, da bi morali kdaj objokovati svojo širokosrčnost in sodelovanje s komunisti na razvalinah svoje domačije...

Strokovnjaki so izračunali, da je znašala zadolžitev Nemčije pred začetkom vojne 92 milijard mark.

Vir naše moči

Da je mlad človek idealen, ni nič nenavadnega. Tudi med nami je brez dvoma veliko idealizma. Nekaj čudnega, nenaravnega bi bilo, če ne bi bilo tako. A prav tako nas tudi vsakdanja žalostna skušnjava uči, da z leti pojema tudi idealizem. Ob spoznanju človeške sebičnosti pridejo razočaranja, pridruži se še skrb za lastno bodočnost in povrh dostikrat tudi čisto navadna komodnost, pa je idealizma konec. Nekdanji idealist ostane v ugodnem primeru zvest svojemu nekdanjemu prepričanju vsaj načelno, v ugodnejšem se tudi ravna po njem v življenju, prav malo pa jih ohrani mladostno borbenost in aktivnost. Nekdanji idealist se spremeni v povprečnega meščana, ki ne nosi v sebi več nobenega visokega poslanstva. — Kaj je temu vzrok?

Namesto da bi teoretično razmišljali o tem, pogledajmo raje konkretno v življenje Friderika Ozanama. Saj tam najdemo, česar nam manjka.

Ko sem se skušal poglobiti v O. življenje in sem se vprašal, kaj je dalo temu čudovitemu možu tako nezlomljivo vztrajnost v svetem idealizmu, sem našel, mislim, tri vire, ki se niso mogli nikoli izčrpati. To je prvič globoka zavest božjega poslanstva svojemu razrvanemu in nevernemu času, ki jo je imel o sebi kot katoliškem inteligentu, ki je vesel katoliške resnice, lepote in dobrote, zavest, ki ni temeljila na minljivem mladostnem navdušenju, še manj na sebičnem samoljubju in domišljavosti, marveč na močni veri in junaški ljubezni do Boga in do duš, kot so jo imeli samo največji misijonarji; to je drugič spoznanje, da more samo dejanska ljubezen spreobrniti posameznika in prenoviti svet; to so tretjič s tem spoznanjem združena de-

janja sama, ki so bila tako rekoč hrana njegovega idealizma, s pomočjo katere se je njegova ljubezen dvignila naravnost do heroične stopnje.

1. Kot mlad abiturient v pisarniški praksi O. že snuje grandiozen načrt, kako bi pokazal nevernemu svetu skladnost vere z razumom in mu razodel vso presežajočo vzvišenost krščanstva, kot jo je sam spoznal pod vodstvom veččega voditelja po svojih težkih mladostnih verskih dvomih. Iz prvotnih virov hoče preštudirati poganska verstva ter svetu pokazati, kako vse, kar je v njih dobrega, izvira iz prarazodetja, kako so to prarazodetje človeške strasti zameglile, kako je vse nepopolno v primeri s svetlo lučjo, s katero je posvetil v temo sveta naš Odrešenik Jezus Kristus. V tem navdušenju je pripravljen naučiti se kakih 12 orientalskih jezikov. A ker kmalu uvidi, da je delo zanj preogromno, že išče prijateljev, s katerimi bi v skupnem delu izvršil to veliko nalogo.

Zato ne išče zabav, se ogiblje svetnega hrupa, čeprav je rad vesel. Dela. »Potrpežljivo čakam sam zase«, piše prijatelju, »in mnogo študiram, da bom enkrat lahko stopil pred ljudi in jim kaj koristil. — Moj sklep je storjen, moja življenjska naloga mi je jasno pred očmi.« Zaupajoč v Previdnost veruje v možnost preropenja propadlega sveta. Vogelni kamen novega sveta mu je vera, živa, v življenje prenešana. To vero hoče pokazati kot rešilni svetilnik tistim, ki plovejo na morju življenja.

V teh velikih načrtih se mu vname srce. »Naj je še tako velik ta svet«, govori, »premajhen je za nas. Premajhen je za naše hrepenenje in naše upe, posebno še, če nam prav kmalu ne bo mogel dati drugega kot šest pedi zemlje.« Drugod išče sreče. »Prijatelj moj, piše 18-leten, edino pravilo za vsako na-

jino dejanje bodi ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. Naj bo ta zakon ljubezni najin zakon. Pogaziva z nogami prazno slavo, pa bo najino srce gorelo samo še za Boga in bližnjega ter za njegovo resnično srečo. Potem bova vzorna katoličana in odlična Francoza. Potem bova tudi srečna.«

Tisto melanholično iskanje in tisti zanešenjaški romantizem, ki je vedno, tudi danes, bolj izraz morda podzvestne sebične domišljavosti, ki uživa v svoji tragičnosti in nedognanosti, mu je bil zopr. »Krščanstvo živi! Doba dvomov in iskanja je končana, napočila je doba prepričanja« kliče saintsimoni za višje vzore ter ne znajo sprejeti nase stoma, ki so v takem bolnem katoličanstvu lahko ribarili. Pomiluje tiste, ki se vdajajo mehki, počutni literaturi in nimajo smisla žrtve in odpovedi. Sam, poznejši profesor za svetovno slovstvo na Sorboni, do 27. leta ne gre v gledališče. Takrat je gledal Polyeuxta. Pa je bilo to tudi zadnjikrat. Do tedaj je bilo to zanj težka odpoved, zdaj ne več. Tako je zvesto spolnil obljubo, dano materi, ki je bila v skrbeh za njegovo dušo. Kdo se danes odreče, ne rečem vsem plehkim, marveč vsaj dvomljivim kino predstavam, ki so mnogo bolj prazne in obenem mnogo bolj škodljive mlademu idealnemu človeku kot gledališke predstave. Ali ni to znak, da danes ni več tistega pravega idealizma, ki mu je najprej za osebno plemenitost, za plemenitost srca? Zato ni več smisla za žrtve in odpovedi, ni smisla za trpljenje za visoke vzore, kot ga je imel O. Njemu je bilo jasno, da sta trpljenje in odpoved pogoj za napredek k dobremu. »Bodočnost je pred nami, mladina« kliče. »Vztrajajmo torej, utrdimo se proti sovražniku in proti trpljenju! Zavedajmo se, da napredovanje ni brez trpljenja!«

Slovenec v Kanalski dolini

Pgodba o preselitvi iz Kanalske doline pravi:

§ 3. Die Rückwanderung für Reichsdeutsche ist Pflicht.

§ 4. Die Abwanderung von Volksdeutschen ist freiwillig.

Jasno je, da gre samo za Nemce. Zato se noben Slovenec ne bo izselil in se ne sme izseliti iz kanalske doline. Noben Slovenec naj ne podpiše nobene izjave, nobenega formularja, ker ta pogodba Slovencev ne zadeva. Brezvestni agitatorji nagovarjajo in hujskajo tudi Slovence, naj se izselijo. Vasi Lipaljavas, Ukve, Ovčjaves, Zabnice naj ostanejo, ker so slovenske vasi, v celoti na svojem domu.

Italijanski komisarji pravijo ljudem, da naj mirno ostanejo in to je edino pravilno.

Iz Kanalske doline mora zginiti vsaka protidržavna propaganda; ljudje naj bodo tam lojalni državljani in naj se otresejo brezvestnih hujskačev, ki so prinesli že dosti nesreče ljudstvu; Italija jih bo pustila na njihovih domovih.

Zdaj je v Nemčiji vojna; ni čas zdaj za take stvari kot kratko in malo zapustiti dom in iti na slepo v tujino. Pogodba pravi, da bo za »Volksdeutsche« kolikor mogoče skupno bivališče predvideno! Kje: na Poljskem? na Češkem? Pa kdo razen Boga ve, kako bo vojska izpadla? Kaj pa če bodo izseljenci še enkrat pregnani? Nazaj nikoli več ne bodo mogli. Zakaj? Tisti, ki se zdaj javijo za Nemčijo, bodo po 31. dec. 1939 za Italijo tuji državljani. S tem so svoj dom za večno izgubili.

Zabnice, Ovčjaves, Ukve, Lipaljavas naj se nikdar in za nobeno ceno ne ločijo od Višarske Matere božje, čije varuhi so bili skoraj 600 let.

Dr. Ciril Žebot:

Socialno gospodarske naloge Banovine Slovenije

(Nadaljevanje.)

Nato je začela četrta nejasna stopnja (sedanja), na kateri je sicer proizvajalno-načrtni način petletk ostal, oblastveno racioniranje konsuma v smislu načrtno v naprej za pet let odrejenih »potreb« pa se poizkuša umikati prostemu povpraševanju po dobrinah neposrednega konsuma, povzročenem in omogočenem po zopetnem uvajanju deferenciranih mezd iz nekoliko nejasnega vidika različne »produktivnosti dela«.

Z uvedbo diferenciranih mezd in s tem nujno sledečo dopustitvijo prostega povpraševanja na konsumnem trgu je ruski bolševizem sam torpediral ne le socialno, ampak tudi samo ekonomsko bistvo integralnega načrtnega kolektivizma: nivelizirani oblastveno racionirani konsum. S tem pa je zadeto v živo tudi že samo načrtno načelo v proizvodnji dobrin neposrednega narodnega konsuma. Načrtna proizvodnja je vezana na absolutni pogoj oblastveno racioniranega konsuma, — neglede na to, da tudi, če je izpolnjen ta njen *conditio sine qua non*, nima prav nobenega merila za napravo gospodar-

skega računa, ki je po svoji strani zopet nepogrešljiv pogoj možnosti racionalnega gospodarjenja. — Kako naj vendar v naprej načrtno podrobno določim nekaj, o čemer ne morem vedeti, kakšno in koliko ga bom rabil...

Če nedostatek merila za napravo gospodarskega računa (rentabilnostne kalkulacije) napravlja kolikivistično načrtno gospodarstvo nujno neracionalno (pomanjkljivo, razsipno, neskladno z žrtvami) in torej samovoljivo in s tem nesmiselno, pa prosti neposredni narodni konsum kot posledica različnih poedinskih denarnih dohodkov vnaprejšnje državno-načrtno vrstno, kolikivrstno in kakovostno določanje proizvajanja enstavno onemogoča.

Kako bodo sovjeti tokrat zvozili iz tega nevzdržnega načrtno-tržnega nesoglasja, ne vemo. Za vsakogar pa, ki pozna osnovne zakonitosti narodno-gospodarskega procesa, je jasno, da sta samo dva izhoda odprta: ali nadaljni razvoj k tržnemu gospodarstvu, ali pa zopetni prelom in povratek k načrtni proizvodnji z doslednim načrtnim oblastveno racioniranim konsumom. Ena kot druga pot bo morala biti dosledna, ako se bo ruski bolševizem hotel končno rešiti večnega sunkovitega eksperimentiranja s poraznimi posledicami in se ustaliti v enem ali drugem si-

stemu.² Ako so namreč mezdni dohodki denarni in se ravna po načelu različne delovne produktivnosti, so torej različni, je zaradi tega neposredni konsum podvržen oblasti različne kupne moči in različnega povpraševanja, — potem niti investicije, v kolikor so namenjene proizvajalnim sredstvom proizvodnje neposrednega narodnega konsuma, ne morejo biti več prepuščene trdemu vnaprejšnjemu dolgoročnemu, nespremenljivemu načrtu. Tudi njih ritem bo enako kot proizvodnja neposredno užitnih dobrin nujno odvisen od nihanja sproščenega tržnega povpraševanja po neposrednih užitnih dobrinah. Če pa se to ne bi zgodilo, pa bo prosti neposredni konsum na en ali drug način kmalu nehal funkcionirati. Samo investicije, ki nimajo zveze s proizvodnjo dobrin neposrednega ljudskega konsuma, ampak je njih konsument samo država sama (javna dela, vojna industrija), bodo lahko še nadalje predmet dolgoročnega vnaprejšnjega načrtnega določanja. To pa ni noben kolektivizem, ampak staro načelo vsakega javnega (finančnega) gospodarstva. Reformi preračun-

² Ali je mogoče politično za dolgo dobo vzdržati sistem doslednega integralnega kolektivizma z državno racioniranim konsumom, to je vprašanje, ki ne spada v nacionalno ekonomijo, temveč v eksperimentalno ljudsko psihologijo in tehniko samosilnega obvladovanja ljudskih množic s posebno mojsterskim in državno-policijskim aparatom...

ske tehnike v smislu dopolnitve z dolgoročnimi organskimi načrti, z izpopolnitvijo javno-kreditne tehnike in prilagoditve narodno-gospodarskim variacijam, pa se itak ne bo moglo več dolgo izogibati nobeno modernemu javno gospodarstvu.

3. Na osnovi dosedanjih razmišljanj je že bolj jasno razvidna smer, v kateri edino se more razvijati uravnavanje narodnega gospodarstva, ki hoče ohraniti načelo prostega konsuma neposrednih dobrin: premišljeno naravnavanje proizvajalne dejavnosti v smeri, ki jo kaže tržni barometer. Gre za naslednjo razliko: dočim je klasična liberalna doktrina zastopala stališče, da se proizvodnja najbolj primerno prireja konsumu samogibno, zgolj po zakonitostih prostega množičnega tržnega mehanizma in neorganiziranih reakcij zasebnih pobud iz spontane dinamike splošnega »gospodarskega egoizma«, — pa načelo uravnavanja narodnega gospodarstva torej ni v policijskem reglementiranju konsuma, temveč v preprečevanju neskladnosti (presežkov ali primanjkljajev) na strani ponudbe. Gre torej za zavestno-organizirano prizadevanje po dvojnem ravnovesju (ravnovesje med različnimi proizvajalnimi vejami in ravnovesje med celokupnim proizvajalnim procesom [totalno ponudbo] na eni strani in tržno izraženimi konzumtivnimi željami [totalno povpraševanje] ter kapaciteto [kupno močjo] na drugi strani).

Feminizem

Feminizem nam pomenja moderno žensko gibanje, ki hoče pridobiti žensktvu večjo vplavo in vpliv predvsem v javnem življenju.

Čeprav nam etnološka raziskovanja dokazujejo, da je bilo prvotno razmerje med moškom in ženo urejeno po načelu ravnopravnosti, se je v poznejši dobi sprevrglo tako, da je žena postala manj vredna. V poganski dobi starega veka deli žena bolj ali manj usodo sužnjev.

Zeno je znova osvobodilo krščanstvo. Vrednost daje človeku osebnost. V krščanstvu dobi smisel in vrednost tudi devištvo. V zakonu je žena možu družica in sodelavka pri nalogah, ki jima jih nalaga zakon. Nerazveznost zakona, ki jo utrjuje njegov zakramentalni značaj, preprečuje, da bi žena postala žrtev pohote. Protestantki filozof Paulsen izjavlja v knjigi »System der Ethik«: »Šele krščanstvo je odkrilo smisel in lepoto in bogastvo ženske narave: pod vplivom krščanstva je postala žena to, kar je.«

Moderni feminizem nikakor ni enotno gibanje. Posamezne struje si v bistvenih stvareh popolnoma nasprotujejo. Skupno jim je le stremljenje po izboljšanju položaja žene v družbi. Toda pri slikanju tega ideala in pri izbiranju poti do njega gredo pota narazen. Ločilnica pa je tudi tu navadno svetovni nazor.

Ideja feminizma.

Današnji feminizem se je mogel razviti, ko je v Evropi prevladal individualizem. S pretiranim poudarjanjem osebnosti in posameznika je razbijal družbo in tudi družino. Ko se je posameznik otrešel družbenih vezi, se je začel otrešati še drugih, predvsem нравnih. Menil je, da mu je vse dovoljeno, kar mu le služi v lastno korist (liberalizem). V svoji oholi zvišenosti in samozavesti je padel v grobi materializem. Vse je le snov sama ali pa kvečjemu posledica fizičnih in kemičnih procesov v snovi. Zato ni čudno, če so pristaši take miselnosti videli v ljubezni samo zadostitev spolnemu gonu. Tudi nedokazana hipoteza absolutnega razvoja je vplivala na nekatere odtenke feminizma. Namen človeškega življenja postane spolnitev pasme. Nekateri bi radi nauk o umni živino-reji brez kakšnih koli omejitev prenesli tudi na človeka. Žal se najdejo celo oblastniki, ki njihove zahteve v večji ali manjši meri uveljavljajo celo v raznih resnih zakonih. Višek so seveda dosegli boljševiki v SSSR, kjer

jim je žena pač biološko potrebno sredstvo za rodnjo otrok, toda vseh vezi do moža in otroka je ne samo prosta, ampak oropana. Svoj delež pa so doprinesle vedno številnejša zaposlitev žen v tovarnah (zopet kvarna posledica individualistične miselnosti, ki zahteva, da je za višino delavčeve mezde merodajen delavec kot posameznik, ne pa kot družinski oče, splošne gospodarske stiske delovnih slojev ter splošna npravna beda vseh, ki so se začeli odtujevati krščanstvu.

Razdelitev feminizma.

Feministična gibanja lahko razdelimo v **dve veliki skupini, v bolj ali manj celotni feminizem in v umerjeni feminizem.**

Celotni feminizem uči in zahteva popolno enakost obeh spolov, ne priznava niti razlik, ki so nujna posledica naravnih razlik moža in žene, zahteva svobodno ljubezen ter odklanja materinske dolžnosti. Za žene zahteva socialno, gospodarsko in fiziološko osamosvojitve (emancipacijo). Žena naj se osvobodi moževega vodstva v družini, žena naj ima pravico imeti in voditi svoje gospodarske posle samostojno in tudi proti moževi volji, žena naj bo prosta bodisi zakonskih bodisi materinskih bremen soproge. Osvobodi naj se skrbi za dom, za otroke in družino, da se bo mogla svobodno predajati prirojenim nagnenjem, javnim poslom in službam. V družinskem življenju zahtevajo te oblike feminizma »časne zakone, zakone na poskušnjo, tovariške zakone«. Brez nerazdružne vezi življenjske skupnosti in brez zaroda hočejo ti uživanja željni praktični materialisti uživati vse pravice pravega zakona, ne da bi nosili s pravicami zvezane dolžnosti. Ta nasilna ločitev pravice od dolžnosti z namenom, da se okoristim s pravicami in da se otresem dolžnosti je morda sploh najbolj značilna poteza v miselnosti modernega pogana.

Sodbo o tej obliki feminizma je izrekel Pij XI. v okrožnici o krščanskem zakonu: »... to je pokvara ženske nravi in plemenitega materinstva ter prevrat vse družine, ki jemlje možu ženo, otrokom mater, domu in družini vedno čuječo varuhinjo. Da, celo v pogubo žene same se prevrača ta napačna svoboda in nenaravna enakost z možem. Zakaj če žena zapusti svoj prestol, ki jo je v družini nanj dvignil evangelij, bo kmalu prišla v staro sužnost (če ne po vnem videzu, pa v resnici) in bo postala, ker je bila pri poganih, golo orodje moža. (C. c. 76.)

(Konec prihodnjic.)

Na sestanku Zarje

V ponedeljek, dne 20. t. m. je Zarja priredila v svojem lokalu članski sestanek z referatom tov. Grafenauerja o »štirih letih Akademsko Zveze, v pouk in zabavo«. Ne mislimo se zadrževati ob tem nepremišljenem podnaslovu, saj so sami člani Zarje na sestanku tako deplasirano opazko v časih, ki zahtevajo resnost in pripravljenost, obsodili.

Zarja ima prav, ko razpravlja o vprašanjih, ki zadevajo našo skupno streho, Akademsko Zvezo. Zdi se pa, da bi bilo bolj vredno in koristno pogleda osredotočiti v prihodnost, kot pa vrtati z notesom v rokah po raznih zapiskih, datumih, osebnih raz-

govorih, izjavah, izpadih itd., kar ni objektivno ugotovljivo, niti podvrženo možnosti so- očenja z dejstvi in pričami. Saj spremljamo naše akademsko življenje, ne samo 4 leta, temveč 8 let in še nazaj in vemo, koliko doprinesejo k razčiščenju take historične rekriminacije.

Na sestanku so bili vabljeni tudi člani drugih bratskih društev, ki so se nekateri vabilu tudi odzvali. Debata je bila malo plodna, kot je bilo pričakovati. Ker pa je vsak historial že po svoji notranji nujnosti prepleten z osebnimi okolnostmi, je naravno, da

debata okoli takih stvari lahko zaide v razburljive smeri in osebna razračunavanja.

Zato je imel prav tov. Casar, ko se je ob koncu oglašil, da kot stražar opredeli poglede stražarjev na te stvari, da se principiuelno ni maral spustiti v pogrevanje takega ali drugačnega zapovrstja dogodkov, ki naj bi po mnenju tov. Grafenauerja in onih, ki so z njim vred v debati šli na malo trdna tla osebnosti in razsojanja, bilo najvažnejše.

Tov. Casar je izrazil predvsem troje misli:

1. Če nas preteklost razdvaja, vsi pa imamo željo, po skupnih vezeh; črto čez, stopimo skupaj in pomenimo se za prihodnost. Danes nismo več vsi raztreseni po istih društvih, temveč smo notranje razčlenjeni vsak v svoji društveni skupnosti. Nobene psihološke potrebe torej za »pridobivanje glasov« z pateričnimi govorniškimi nastopi. Zato se on namenoma odtegne pripombam k Grafenauerjevi kronologiji in debati, ki jo je ta sprožila.

2. Straža ima samo eno željo, kar zadeva našo skupno streho, Akademsko Zvezo: da se ta tako preuredi, da bo v njej prostora za vse, da bodo vsi, ki to želijo res iskreno, tudi dejansko in neposredno v skupni predstavniški eksekutivi zastopani.

Na narodno-obrambno tečaju v Poljčah smo predložili naš jasen predlog. Ko oni, ki so se zavezali, da bodo sprožili postopek za uresničenje našega predloga, svoje obljube niso izpolnili, smo jih trikrat opozorili na prevzeto dolžnost. V »Straži v viharju« smo nato ponovno formulirali naš osnutek. Storili smo vse in ne mislimo prenehati.

3. Stražarji želimo le, da bi Zarja tudi z njene strani pozitivno doprinesla k temu, da se sklepi iz Poljč udejevtvijo. Tov. Grafenauer je to pozitivno hotenje ob koncu svojega referata izrazil. Oprli se bomo na to izjavo, ko bomo ponovno postavili konkretne predloge.

Tudi Straža ni zastopana v sedanjem odboru AZ, tudi ona ne priznava pravilnosti sprejetja »novih« pravil. Pa zato ni odrekla sodelovanja pri skupnih nastopih na univerzi,

Nedeljske misli

Zadnja pobinkoštna nedelja. Cerkveno leto je končano. Pri maši se bere odstavek iz Matejevega evangelija, ki obsega Kristusovo preokbo o koncu Jeruzalema in o koncu sveta. Kristus v pogovoru z apostoli preskoči sodobni čas in razgrne iz svoje vsevednosti dve bodoči sliki. Prva se nanaša na razdejanje Jeruzalema. Danes je že davno za nami. Vse se je izpolnilo, kar je Kristus napovedal. Svet zori drugi napovedi naproti. Napoved ni razveseljiva. V vsevidni vsevednosti gleda Kristus pred seboj čase tik pred koncem sveta. Ti časi ne bodo idilični, kakor si jih je utopiistično predstavljajal evolucionizem. Kristus napoveduje stiske in jok vseh rodov. Na dnevnem redu bodo verske homatije, ki bodo mnoge zapeljale. V sožitju narodov bodo velike katastrofe. In na zadnje bo prišla katastrofa vsega sveta. Potem se bo pokazalo znamenje Sinu človekovega na nebu. Sin človekov bo prišel na oblakih neba, z veliko močjo in slavo. Tedaj se bo čas nehal. Trajanje bo prešlo v večnost, dobrim ljudem v večno življenje, hudobnim v večno pogubljenje.

Površni kristjani s to Kristusovo napo-

Kdo ruši univerzitetno avtonomijo?

Dne 21. novembra ob 12 so sklicali naši levičarski akademiki miting, na katerem je akademik Bažar protestiral proti temu, da so oblastva pozaprla podpisnike nekega komunističnega letaka, se navduševal za svobodo, napadal sedanji politični režim itd. Miting je bil sklican tako, da so vedeli zanj v glavnem samo levičarji in nekateri drugi, ki so se tedaj slučajno nahajali na univerzi.

Najodločneje protestiramo proti zlorabi univerzitetne avtonomije v politične namene. Skrajni čas je, da se učinkovito naredi konec takim komunističnim zlorabam, ki neprestano ogrožajo obstoj univerzitetne avtonomije.

Z BELGRAJSKE UNIVERZE

Ko sem si prvokrat ogledal prostore belgrajske medicinske fakultete, se mi je storilo inako ob misli na ljubljansko revščino. Fakulteta stoji v posebni medicinski četrti. Obsega 8 institutov in 13 klinik, ki dobivajo vsako leto nova poslopja. Letos so dogradili veliko kliniko za otroške bolezni, na kateri bo predaval Slovenec prof. dr. Ambrožič. Obenem pa so letos začeli graditi institut za raziskovanje raka in novo ginekološko kliniko. Prostor, v katerih so nameščeni instituti in klinike, so lepi po zunanem videzu, bogati na opremi in v ugodnih zdravstvenih razmerah, ki odgovarjajo potrebam in težkemu delu študentov. Vendar se zdi, da bodo tudi v Belgradu prostori postali kmalu premajhni. Kajti naval na medicinsko fakulteto je vedno večji (mogoče zaradi »nevarnih časov«?). Letos se je v prvi semester vpisalo 600 novincev. Fakultetno vodstvo se je znašlo pred težkim problemom, kje dobiti potrebnih sredstev in prostorov, da bo lahko dala fakulteta študentom isto izobrazbo kakor prejšnja leta, ko se je običajno vpisalo 100 do 200 slušateljev. Če bo ta »plima« na medicinsko in tudi na tehnično fakulteto trajala dalj časa, bosta filozofija in jus kmalu čisto obubožala.

vedjo ne računajo. Težko je reči zakaj. Ali ne pomislijo nanjo ali ne marajo pomisliti? Od časa do časa se pojavi v naših revijah izpoved kakega katoliškega javnega delavca, ki je zdvomil nad cerkvijo in kristjani. Z nekakšno žalostjo ali zagrenjenostjo se javno poslavlja od cerkve.

Morda mi sami nosimo nekaj takih skritih misli v svoji notranjosti. Vsi bi želeli, da bi bilo krščanstvo nepremagljiva ideologija, kakor osvajaajoč duhovni imperializem, ki bi se zmagovito širil iz dežele v deželo, od naroda do naroda. Pa ni tako. Nebeško kraljestvo silo trpi. Luč hoče prodreti, a tema se ji brani. Kristus celo čisto jasno pove: Čim starejši bo svet, tem več bo teme. Na videz bo tema vso luč zatemnila na koncu sveta.

Zmagovitost kristjanov in cerkve ni v tem, da vse podjarmijo, ampak da kljub nasprotovanju teme ostanejo in da jih kljub naraščajočemu zlu peklena vrata ne morejo premagati. Hudobija na svetu kristjanom ni za pohujšanje, ampak za potrdilo Jezusovih besed: Glejte, naprej sem vam povedal! Ali ni v naših dvomih velika mera napuha?

Boj proti komunizmu

Francoski notranji minister Albert Sarraut je pred pokrajinskim svetom v Audu imel govor, ki kaže odločno voljo francoske vlade, da izpelje boj proti komunizmu, ki ga je začela, učinkovito do konca. Navajamo najznačilnejši del njegovega govora, v katerem je komuniste razkrinkal in kot notranji minister zagotovil poslušalcem, da bo Francija brez usmiljenja pometla s to sramoto:

»Delo, ki ga opravljajo komunisti, je v resnici naperjeno proti Franciji in je isto-
vetno z izdajo nad domovino. Ljudje, ki so še včeraj kar besneli od vojne furije in noč in dan govorili o »hitlerjevski hegemoniji«, so danes, ko je Francija prišla za orožje, najbolj sramotno in bojazljivo kapitulirali in izdali svojo domovino. Tu gre za brezčastne in za vsakega Francoza le zaničevanja vredne ljudi, ki jih je tudi francosko delavstvo pahnilo iz svojih vrst. Ljudje, ki so neprestano govorili o človeških svoboščinah in demokratičnih pravicah, so kar čez noč pokazali, da so v resnici smrtni sovražniki demokracije in tudi državljanjskih svoboščin in da je vse njih širokoustno junaštvo le v skrivnem širjenju nepodpisanih letakov. Proti tej kuži se bomo borili z vso silo. Njihova podtalna propaganda ni uspela. Vendar se ne mislimo zadovoljiti le z prezirom in zaničevanjem komunističnih plačancev. Treba je, da to sramoto pometemo iz našega življenja, tako da ne bo

za njo ostala nobena sled. Pometli jo bomo brez usmiljenja iz naših mest in vasi, iz naših občin in tudi iz vseh družabnih ustanov. Vlada bo nadaljevala to delo do popolnega očiščenja. Komunistični delavnosti posvečamo največjo pažnjo, Brez odloga bomo zasledovali vsak poizkus komunistične agitacije, dokler ne bo država očiščena teh plačanih veleizdajalcev.«

Tako je govoril notranji minister nekdanj, rekel bi, komunistične Francije, ki je morala okusiti na lastnem narodnem telesu, kaj se pravi ustvarjati »proletarski raj«, preden je spregledala.

In mi? Ali bomo morali tudi mi prehoditi trnjevo pot francoskega naroda, preden bodo vsi spregledali?

Ne! — Zato boj plačancem kominterne.

V Pragi je pri zadnjih demonstracijah padlo 68 akademikov (nekateri navajajo celo število 120).

Uspeh organiziranega dela

ZTO poroča:

Prevzeli smo, obljubili smo, pripravili smo, izvršili smo!

Narodno-obrambna socialna akcija za revno slovensko dečo vzdolž naših severnih mejnikov je za nami. Uspela je,

Naj govore številke*:

Priobčujemo točne podatke le za Ljubljano. ker nam zaenkrat drugi še niso znani.

Posamezni zavodi so nabrali:	
Mestna ženska realna gimnazija	3700.— din
poglavarica Iča Korun	
II. Drž. realna gimnazija	3148.— din
poglavarica Rela Bercieri	
III. Drž. real. gimnazija	3100.— din
poglavar Janez Sraka	
Državno učiteljsko	3000.— din
poglavar Martin Globočnik	
I. Drž. realna gimnazija	2274.25 din
poglavar Jože Segula	
Klasična gimnazija	2270.— din
poglavar Gabriel Potočnik	
Akademiki: 42 Stražarjev, 1 Klavdivar, 2 Daničarja, 4 Savičarke	2005.— din
Uršulinska gimnazija	978.50 din
poglavarica Fanika Jereb	
Srednja tehniška	866.— din
poglavar Jože Kunej	
Uršulinsko učiteljsko	655.50 din
poglavarica Zora Lobe	
Trgovska akademija	418.75 din
poglavar Stane Košir	
Državna ženska gimnazija	384.— din
poglavarica Darin. Pestotnik	
Vsi skupaj nabrali	22.790.— din

* * *

Zdaj smo zbrali 40.000, prihodnjic 100.000. To je naše geslo.

* * *

Prvenstvo je odnesla Ljubljana. Povsem naravno, saj je največje slovensko mesto in prestolnica obenem pa tudi po svoji socialni strukturi take akcije najlažje podpre. Pohva-

liti je treba Celje, ki se je naravnost odlično odrezalo.

V Ljubljani so srednješolskim krožkom pri akciji pomagali tudi naši akademiki in akademičarke.

Zato pa dvakrat čast našemu srednješolskemu dijaštvu, članstvu SDZ. Obljubili so, pripravili so, izvedli so. Naša prva tovrstna akcija je vrgla 40.000, druga bo vrgla 100.000. Videli smo, kaj premore borbena mladinska organizacija, če je čvrsto povezana in v redu razvrščena: zmore veliko. Danes in jutri bodo odločevali tisti, ki bodo vedno pripravljene, da brez dolgih debat uspešno izvedejo nagle akcije. Organizem Slovenske dijaške zveze je to pripravljenost izkazal.

Storili pa nismo nobenega posebnega dobrega dela, temveč le našo krščansko, slovensko dolžnost do naših najmlajših bratov in sester vzdolž naših severnih mejnikov, ki niso vedno na toplem, kot mi, niso zmeraj siti in ne tako zadostno oblečeni, kot mi.

Zato bi vsako hvaljenje bilo neumestno in bi doprinešenim žrtvam vzelo njih vrednost. Prihodnjic — dvakrat pripravljene!

KARITATIVNI TEČAJ

V nedeljo, dne 26. novembra priredi Karitativna zveza karitativni tečaj za akademike in akademičarke v Marijanišču (Poljanska c. 30). Na tečaju bodo štiri predavanja: »Karitas v Sloveniji«, »Karitas in komunizem«, »Friderik Ozanam« in »Karitas in akademik« in sicer dopoldne od 9.30 do 12 ter popoldne od 13.30 do 17. Vabljeni člani in članice SKAS IN AZ.

Književnost

Pot brez konca

Taka je pot po ulicah, mimo izložb, po stezah na Golovcu, taka, če človek zavije daleč iz mesta; taka je tudi na promenadi. Ko se je naveliča, jo konča v postelji, da jo naslednji dan zopet nadaljuje. Zdi se, da je mnogim prav taka, dokler srečni ne obsede za obloženo mizo. Potem gledajo skozi okno, kjer je drugih še prav toliko kot prej, ki blodijo in iščejo ali čakajo konca. Njihov cilj nikoli ne more biti daleč, če ne, bi ne blodili tako lahkomišelnost in vse vogale oblezli, vrata odpirali ali v gostilni čakali konca.

* * *

Menda so bili samo ti krivi, da sem prav tako meril ulice, časa ne, in da sem tisti dan zavil na Grad, kot že dolgo ne: kakor bi se hotel osamiti in razgledati na preteklost. Sredi poti, pod gostim gabrom, ki ga je pomlad tako odela, da je klonil veje, me je zalotil dež; in sem tam počakal. Doli na stare hiše sem gledal, ki so za drevjem potisnjene v breg in na cerkveno uro. Prav tako se mi je zdelo, kakor če sem sam doma v dežju gledal s poda po drevju na vrtu, po travnikih, ki so kar izrivali iz sebe mlado sočno travo in milijone različnega cvetja, po njivah najbolj zraslih in po gozdovih, kamor so se ptice zatele in imele svoj dom pod streho.

Potem so oblaki odšli in niti ne vem, kje so izginili, ker je bilo tako jasno, mirno. Stopil sem na vrh in se razgledal po Ljubljani. Vse je bilo umito, od Krima do Kamniških planin nič motnega. Od zahoda, da, od tamkaj

so se v krivuljah stekali žarki na Gradu in nazadnje samo še na stolpu. Ko so se poslednji izgubljali nekje visoko nad menoj, na nebu, ko so potem luči zagorele pod menoj na cestah in je bilo drugod vse mirno, je novo življenje na ulicah prihajalo iz hiš, z vozov in vlakov. Saj ti so se kar za povrstjo vračali od daleč. Kot bi z visokega zavozili na Ljubljansko polje in potem še umirjeno vozili na cilj. Nasproti sem opazil daleč, kakor daleč mi je v mraku bilo mogoče, dvoje luči in dim. Samo to sem videl in nič za strojem, ker je vozil ravno nasproti, k meni. In sem nepremično stal, da bi videl, ali se res giblje, ali namestu spušča dim. Tako neopazno se je oddaljeval smrekovemu gozdu. Ko je bil že blizu mesta in zavozil v krivo, da sem videl razsvetljene vozove, se mi je zdelo, da je zgrešil cilj, ker bo šel mimo mene. Potem se je ustavil, a po drugi poti je vozil že drugi, prav tako počasi, dokler se ni nagloma znašel v Ljubljani.

Po ulicah so begali ljudje in glasno govorili, da sem večkrat razločil glasove. In med njimi sem skoro gotovo razločil prijatelje, ko so postajali pred izložbami pogledovali levo in desno, da jim nihče, ki jih je zanimal, ni ušel mimo. Na sebe nisem več mislil. Toliko jih je bilo tam doli, ki so se razgovarjali, nazadnje se smejali od sreče, da imajo novo pot. Saj, tako si je že vsakdo in mnogokrat zamislil, zlasti v šoli, ko je človek še najbolj zbran; ali komaj je prišel na plano, ni več vedel kam. Šel bi že, pa pri prvem koraku so težave: pot sama ni tako lepa kot misel. In je ostal pri starem.

Zdaj sem imel vse pred očmi: tiste, ki ho-

dijo brez cilja in mislijo, da se bo nazadnje le moralo iti v življenje tako kakor na najprijetnejšo rajžo, s polnimi nahrbtniki na Triglav, ali na cvetočo Golico, kjer bodo nad vsem svetom; potem tiste, najbolj otročje, ki takoj po šoli — niti jesti ne utegnejo — sedejo h knjigam in proti naravi najgrše krive svoje hrbte — da jih ni sram; in tiste, ki so mirni kakor stražar s ščitom v roki na okopih, a tako zaprti, tako nečloveško trdi, da človek ne more do njih — da jih ni sram; in celo tiste, ki v zanemarjenih sobicah delajo načrte za svoje delo, pa jih čez pol ure odvržejo, nadomestijo z boljimi, ki bodo kar dobri. Pa se ozrejo na cesto, da bi se oddahnili, vidijo brezposelnega, vidijo lepo dekle, vidijo cerkev in se jim zopet vse podere. Šel bi doli in poiskal vse, ki hodijo po ulicah, jih slednjic zbral okrog gostilniške mize, da bi se dogovorili: dovolj ceste, dovolj vina, dovolj besed! Kaj zdaj, prijatelji, kaj? Zakaj pustimo samevati svoje sobe? Čemu uhajamo vsemu, kar nas lovi, čemu se izogibljemo vsakemu bregu. Prijatelji, ali so naše roke premehke, da bi zmogle knjigo, svinčnik in papir? Ali so naša srca prenežna, da bi prenesla krike bednih iz delavskih bajt, da bi prenesla smeh iz lokalov, ki ga niti godba udušiti ne more? So prešibke naše duše, da bi prenesle topovske krogle in plin? Morda jih more celó vsak krivičen dinar pohujšati?

Potem bi lahko šli vsak sebi.

Bila je že noč in zvezde na nebu. Še vedno so prihajali vlaki in se ustavljali. Potem sem slišal, kako je odhajal eden. Ko pa je privozil iz mesta, na polje sem videl za njim rdečo luč, ki se je komaj vidno pomi-

kala. Dolgo sem ji sledil in vsem, ki jih je spremljala. Morda so šli daleč, zelo daleč in so tudi Bog ve odkod prišli. Mnoge je spremljala skrb in so na postajah hitro izstopali, se pomešali med ljudi in šli po svojih opravkih. Drugi so šli na počitnice in so bili veseli. Nekateri pa so se brezskrbno zibali na mehkih sedežih. In na zadnji postaji se jim ne bo mudilo. Vse so imeli že pripravljeno: avto, postrežka, sobo, večerjo in seveda kopalnico.

Večer je bil topel in tih. Hotel sem doli v mesto, a prav tedaj so prihajali prijatelji. Nekajkrat smo obkročili grad, potem nadaljevali pot in obsedeli na klopi pred kapelico pod visokimi smrekami. Veter jih je zibal in otresal poslednje kaplje. Pa je bilo dobro tam, ker smo bili sami. Tisti večer je bil skrivnosten, skoro brez besed. In čez dolgo smo zdrveli na svoje domove.

* * *

Potem smo se še redkokdaj srečali. Postali smo zreli in poslednji odšli s šol na počitnice. Že je precej od tistih časov. Pa sem se spomnil na vse prijatelje in skrbel za vsakega, kako je z njim, kam se je usmeril. In sem tako srečal enega od vseh, ki mu čas od onih blodenj ni prinesel ničesar. Poseda po klopih v Tivoliju, hodi gor in dol in mu je dolg čas. Pred leti je mislil za sebe, daleč naprej je mislil. Zdaj ne več, le še čas ga muči. Po ulicah hodi in med znanca se meša, da bi ne bil sam. V resnici, dolga mu bo pot, daljša kakor bi štel vrste in meril stepe od Petrograda do Vladivostoka. A ta še ima svoj konec. Bog pa ve, kje ga ima njegova. Morda bo srečno prišel čas, ko ga bodo posadili za kako mizo, da bo živel .

J. M.